

CHATSJATOER ABOVIAN

1809 - 1848

1. Biografie

Chatsjatoer Abovian is Armeense schrijver, pedagoog en verlichter. Hij is de grondlegger van de moderne Armeense letterkunde en pedagogie.

Abovian is geboren op 15 oktober 1809 in het dorp Kanaker (bij Jerevan). Vanaf zijn negende jaar woonde en studeerde hij in Etsjmiatsin. Van 1819 tot 1822 studeerde hij in het seminarie van Etsjmiatsin. Van 1824 tot 1826 studeerde hij in de Nersissian-school te Tiflis. Op deze school heeft hij armenologie, retorica en de Russische en Perzische taal geleerd. In 1826 brak de Russisch-Perzische oorlog uit. Hierdoor kon de wens van Abovian om verder te studeren niet gerealiseerd worden. Tussen 1827-1828 heeft hij voor een half jaar op de school voor geestelijken van Sanahin les gegeven. Vanaf 1829 werkte hij bij de synode van Etsjmiatsin als vertaler, secretaris enz.

Op 9 oktober 1829 bereikte hij met de expeditie o.l.v. prof. F. Parrot de top van de berg Ararat. Voor deze onderneming werd hij vervolgd door de geestelijken, die de Heilige berg Ararat als ontoegankelijk beschouwden.

Door bemiddeling van prof. Parrot kreeg Abovian een rijksbeurs om van 1830 tot 1835 in de universiteit van Dorbat (Tartoe) te studeren. Daar heeft hij ook een leraarsopleiding gevolgd. Hij heeft de colleges natuurwetenschappen, sociale studies en muziek gevolgd, de Duitse, Franse, Engelse en Latijnse taal geleerd, Europese literatuur en filosofie, in het bijzonder de werken van Goethe, Schiller, Herder, Kant, Rousseau en anderen bestudeerd. Daar heeft hij nauwe banden gelegd met de intellectuelen van Europa.

In 1836 is Abovian naar Armenië teruggekeerd met het doel het Armeense volk te onderrichten. Zijn activiteiten wekten het wantrouwen op van de geestelijken en conservatieven. Om deze en andere redenen heeft Abovian de synode van Etsjmiatsin gevraagd hem zijn geestelijke titel te ontnemen. Van 1837 tot 1843 heeft hij de functie van de zaakgelastigd inspecteur van de provinciale openbare school van Tiflis vervuld. Teneinde voor de volksscholen leerkrachten en geestverwanten op te leiden heeft hij een privé school opgericht. De Russische overheid en conservatieve Armeense intellectuelen belemmerden hem zijn onderwijsplannen uit te voeren. Ondanks deze moeilijke omstandigheden is het hem gelukt zijn meest waardevolle werken te scheppen, waarvan de voornaamste zijn: "Aanloop tot het onderwijs" (2 delen, 1837-40, postuum 1862), "Speelgoed voor de vrije tijd" (1838-41, postuum 1864), "De wonden van Armenië" (1841, postuum 1854) enz.

Vanaf 1843 werd hij overgeplaatst naar de openbare districtsschool van Jerevan als waarnemend inspecteur. Hij beleefde een zware geestelijke crisis, meestal eenzaam en geïsoleerd. Op 14 april 1848 's-morgens verliet hij zijn huis en kwam niet meer terug. De omstandigheden van zijn dramatische verdwijning zijn nog steeds niet opgehelderd. Sommigen zijn van mening dat de Russische overheid hem heimelijk naar Siberië heeft verbannen, waar hij ook stierf. Anderen beweren dat hij is vermoord of zelfmoord heeft gepleegd.

2. Activiteiten en werk

De tijdperk van het leven van Abovian wordt gekenmerkt door de strijd van het Armeense volk tegen het despotische juk van Perzië en Turkije. De wens van de Armeniërs om onder het gezag van christelijk Rusland te leven was voor Oost Armenië gerealiseerd. In Armenië kwam de beweging op de gang om het volk voor te lichten en de geestelijke slavernij van het vaderland te helpen verdwijnen. Abovian was de ideologische leider van deze beweging.

Abovian heeft een rijke literaire erfenis achtergelaten. Zijn eerste gedichten, geschreven in het oud Armeens (Grabar), tonen de romantische opvattingen van Abovian aan met een

sterke beïnvloeding door de Duitse romantische beweging. Abovian heeft de nachtmerrie van de Perzische tirannie beleefd. Hij droomde van een herstel van de verloren glorie van zijn vadersland en het Armeense rijk. Tijdens zijn studie aan de universiteit van Dorbat (Tartoe) heeft Abovian steeds gedacht de door het volk gebruikte taal ontwikkelen tot een literaire taal.

De roman "De wonden van Armenië" is het keerpunt van de Armeense literaire geschiedenis. Het was een nieuw verschijnsel in alle opzichten: taal, stijl, figuren en ideeën. Door levende figuren en lyrische gedachten heeft Abovian uitgedrukt: "wie zijn wij, wat is ons geloof, waarom leven wij op deze wereld, wat moeten wij doen in ons land?". Hij heeft gewezen op de hoofdthema's van de nieuwe literatuur: liefde, vriendschap, patriotisme. "De wonden van Armenië" is de eerste Armeense roman, het werkelijke begin van de Armeense romantiek. Deze historische roman beschrijft de toestand van het Armeense volk onder het gezag van Perzië en Turkije, de bevrijdingsstrijd van het Armeense volk. Abovian heeft het drama van het historische lot van het Armeense volk laten zien en als oplossing stelde hij voor het volk met de moderne methoden op te leiden en te verlichten. Het hoofddoel van Abovian is het volk tot zelfkennis te brengen, bij te dragen tot een nationale solidariteit en herstel van het Armeense zelfbestuur.

Abovian heeft nauwe banden gelegd met de Europese intellectuelen tijdens zijn studie aan de universiteit van Dorbat en daarna. Hij heeft de werken van Homerus, Goethe, Schiller, Karamazin en anderen in het Armeens vertaald.

Abovian heeft speciale aandacht besteed aan het behoud van de Armeense taal, en de betekenis van de taal voor nationale zelfbeschikking. Hij heeft een leerboek voor de Armeense taal opgesteld, waarvan het tweede gedeelte de grammatica van de moderne Armeense taal behandelt.

De pedagogische opvattingen van Abovian zijn gevormd onder invloed van de grote denkers en verlichters van zijn tijd. Volgens Abovian moet de opleiding overeenstemmen met de geestelijke mogelijkheden van het kind en met de behoeften van de tijd. De opleiding moet gebruik maken van de levende taal en observatiemiddelen. Hij had ook plannen om verschillende soorten van scholen te openen met verschillende opleidingsprogramma's.